

GÜNÜN EN GEÇ
SAATİNDE EN
SON HAVADİS-
LERİLE ÇIKAR
HALKGAZETESİ

Sahibi ve Umumî Neşriyat
Müdüğü :
HASAN RASİM US
Basıldığı yer :
VAKIT MATBAASI
Ankara Caddesi VAKIT Yurdu

6

MAYIS 1940
PAZARTESİ

Numara : 243 Sene : 2
Tel. 23872 - Posta kutusu 214

Majino'ya baskın tecrübesi yapılıyor

**İtalyan veliahdi
papayı ziyaret etti**
Akdeniz vaziyetinin konuşma
mevzuu olması muhtemel

Milandan verile-
haberler İtalyan
gençlik teşkilâtı-
na ait bazı genç-
lerin İngiliz ve
Fransız elçilikleri
önünde nümayiş
yaptıklarını bil-
dirirken, diğer ta-
raftan İtalyanın
Akdeniz ve Bal-
kanlar havasın-
de harbe ilk a-
dımı atmıyacağı-
nı bildirmektedir.
Bütün bu arada
Musolininin meç-
hul bir istikamete
doğru hareket et-
tiği şayi olmuşa
da hâdiseyi teyit
edici bir haber a-
lmamış; ayrıca
İtalyan veliahtı
karısı ile beraber
papayı ziyaret et-
miştir. Bu mülâ-
lâkatta konuğu -
lan meseleler her
ne kadar gizli ise
de siyasi mesele-
lerin müzakere e-
dildiği şüphesiz-
dir. Bu hususta a-
jansın verdiği ma-
lûmat şudur:
Vatikan, 6 (A.
A.) — İtalya ve-
liahtı ile karısının
bugün papaya
yaptıkları ziyaret İtalyada büyük bir alâka uyandırmıştır. Bu ziya-
retin tamamen bir cemile ziyaretin mahiyetinde olmadığı bildirilmek-
tedir. Resimde veliaht Musolini ile beraber görülmektedir.

Almanlar aynı noktaya
üç gün arka arkaya
taarruz ettiler

Paris, 6 (A.A.) — Salâhiyetler
askeri mahfillerde beyan edildiğine
göre Almanlar üç gündenberi garp
cephesinde aynı noktaya birbirini
ni takib baskınlar yapmaktadırlar.
Bu baskınların tekerlirüne hususi
bir mana atfedilmemektedir. Bu
baskınlardan evvel topçu şiddetli
mütekâip baskınlar yapmaktadırla
Dün Alman kolları refakat ateşi
himayesinde ilerlemişlerdir. Bu
sabah başlayan hareketin neticesi
hakkında salâhiyetler mahfillerde

tafsilât mevcut değildir. Harekâ
tınsiddetine rağmen Fransızların
zayıfları pek azdır. Almanlar geri
çekilirken ölümleri ve yaralıları da
beraber götürdükleri için Almanlar-
ın zayıflarının miktarı malûm de-
ğildir. Hava faaliyeti mahdut olmuş-
tur. Birkaç Fransız tayyaresi hat-
ların üzerinde keşif uçuları yap-
mıştır. Fransanın şark mıntakası
üzerinde de derinliğine bir Alman
keşif uçuşu yapılmıştır.

**Harp Narvik mıntaka-
sında şiddetlendi**
Namsostan çekilirken bir
İngiliz muhribi battı
Almanların şimal mıntakasına
âni taarruz ihtimali var

Londra, 6 (A.A.) — Amirallik
makamı, Namsostaki kıtaların geri
çekilme hareketlerini mütekâip
Afridi muhribinin battığını tees-
sürle bildirmektedir.
Afridi, kaptan Vianın kumanda-
sında, diğer İngiliz harp gemileri
ile birlikte askeri kıtaları taşıyan
vapur kafilisini düşman tayyare-

lerine ve thatebahirlerine karşı
müdafaa etmekteydi. Gün ağarır-
ken Alman tayyareleri birbirini
takiben dalgalar halinde kafileye
taarruz etmeğe başlamışlar fakat
kafileye refakat eden harp gemileri-
nin mania ateşi o kadar müessir ol-
muştur ki tayyareler nakliye va-
purlarından hiçbirine mermi isa-
bet ettirememişlerdir. Harekât es-
nasında Afridiye birkaç bomba
isabet etmiş ve gemi bir müddet
sonra batmıştır. İki düşman tay-
yaresi düşürülmüştür.

**BİR ALMAN HAVA FİLOSU
ŞİMALI NORVEÇ'E GİTTİ**

Stokholm, 6 (A.A.) — Emin
bir menbada haber verildiğine
göre kuvvetli bir Alman hava fi-
losu Norveç'in şimal mıntakası
üzerinden uçarak Narvik istika-
metine gitmiştir.

İsveç gazete muhabirlerinin
bildirdiğine göre Almanlar Nar-
vik mıntakasına âni bir taarruzda
bulunmak tasavvurundadırlar.

Muhabirlerin kanaatine göre,
yedinci Norveç fırkası henüz har-
be istikrar etmiş olmadığı ve Nar-
vikte mühim müttefik kuvvetleri
bulunduğu için vaziyet böyle bir
harekete müsait değildir.

**ŞİMALDE SEVKÜLEYŞ
HAREKETİ İNKİŞAF EDİYOR**

Paris, 6 (A.A.) — Salâhiyetler
Fransız mahfillerinde sihati ta-
hakkuk etmiş malûmata istina-
den bu sabah şöyle denilmekte
idi:

Narvik mıntakasında müttefik-
lerin hava ve deniz kuvvetleriyle
(Devamı 2 inci sayfada)

Türkiye
"Balkanlarda herhangi
birkarışıklığa mani ola-
cak yegâne kuvvettir,"

Memleketimiz ve Balkan siyaseti hakkında şayanı dikkat mütalealar
serdeden İngiliz mecmuasındaki resimlerden:
MİLLÎ ŞEF VE BAŞVEKİL

İngilterenin en çok satılan ve
bütün dünyada okunan İngiliz
haftalık mecmualarından "Illus-
trated", en son çıkan sayısında
memleketimizi alâkadar eden bir
yazı neşretmiştir.

Türkiye neden bizimle beraber-
dir, başlığı altında ikinci bir baş-
lık koyarak şunları ilâve ediyor:
"Türkler Balkan milletlerinin
statükosunun bozulmamasına can-
la başla çalışıyor, lâkin Almanya-
nın Balkanlarda giriştiği ekonomik
faaliyet, Türkiye'nin biran evvel

müttefiklerin yanında cephe alma-
sına, sebep olacaktır."

Bulgaristandan Meriç nehri ile
ayrılan, ve şarkta karlarla kaplı
İran dağları arasındaki arazide
yaşayan 18 milyon Türk, müttefik-
lerin giriştikleri medeniyet müca-
delesine iştirak etmek için sabır-
ızlanmaktadır.

Bir zamanlar, Çanakkale, Filis-
tin, Arabistan ve diğer cephelerde
bize zorlu günler geçiren bu mil-
let bugün neden bizim dostumuz
oldu? (Devamı 2 inci sayfada)

**Danimarka'da Alman
askeri makamları
halka göz açtırmıyor**
Birçok gıda maddeleri vesikaya tabi
**Konuşmak ve hâdiseler hakkın-
da münakaşa etmek yasak**

Brüksel 6 (A.A.) — Stokholm
dan Nasyon Belge gazetesine bil-
diriliyor:

Kopenhagın çehresi Alman kı-
talarının muvasalatındanberi çok
değişmiştir. Şehrin dışvarları Al-
man askerî makamlarının sayısız
afişleriyle örtülmüştür. Bu afişlerde
sayılan bir çok yasaklar arasında

sokaklarda toplanmak ve hâdiseler
hakkında münakaşalarda bulun-
mak vardır. Parola herkesin yalnız
şahsî işleriyle meşgul olmalarıdır.
Vesika usulü ihdas edilmiştir. Kah-
ve, çay, benzin ve diğer bazı mad-
deler ortadan kalkmıştır. Caddeler
de otomobiller çok seyrek görülmektedir. Yalnız Alman otomobil-

leri, tanklar ve asker nakleden
kamyonlar gelip geçiyor. Binlerce
amele işsizdir. İşsizliğin sebeplerin-
den biri evvelce İngiltereden gelen
ham maddelerin yokluğudur. Fab-
rika işçileri ziraatte çalışmak üzere
köylere gönderilmekte ve resmi
makamlar mümkün olan her vası-
ta ile zeriyyatı arttırmaya çalışmak
tadırlar.

Akdenizde gerginlik
Süveyşte harp
tedbirleri alınıyor

Kahire, 6 (A. A.) — Akdenizde
ki gerginlik dolayısıyla eksperler,
ihtilâf halinde Süveyş limanının
kespedeceği ehemmiyeti nazarı itil-
bara alarak bu limanda bazı fennî
tadilat yapılması imkânını tetkik
etmektedirler.

Hükümet makamları Kahireden
Süveyşe giden demiryolunun çift
hat olarak inşasını düşünmekte-
dirler.

Roma, 6 (A. A.) — Havas:

Milan'dan haber verildiğine gö-
re, 3 mayıs akşamı 100 kadar ta-
lebe Fransa ve İngiltere aleyhin-
de nümayişte bulunmuştur. Tale-
beler Fransa ve İngiltere aleyhin-
de bağırıp çağırarak ve bu iki mem-
leket aleyhinde hasmane hisler iz-
har ederek sokaklardan geçmiş-
lerdir.

Paris, 6 — Zürihteki Deyli Eks-
pres muhabirine göre müttefikle-
rin cenubi Norveçten çekilmeleri
Almanlarla İtalyanların müsterek
taarruz plânını suya düşürmüştür.
Almanlarla İtalya, müttefikleri,
muhtelif cephelerde meşgul et-
mek istiyorlardı. Eğer bu plân'arm
da muvaffak olsaydılar, Almanya -
İtalya müstereken harekete geçe-
rek İsveçre işgal edilecek ve Ma-
jino şimalden ve cenuptan hücumu
uğrıtacaktı. Bu büyük taarruz es-
nasında İspanyol kıtaatı da Pire-
ne dağlarından taarruza geçecek
ve Fransanın Tulon, Tuluz gibi
cenup şehirlerinin işgaline teşeb-
büs edilecekti. Fakat müttefikle-
rin cenubi Norveçi tahliye etmele-
ri ve esas cepheyi zayıflatmama-
ları, bu plânı suya düşürmüştür.
(Devamı 2 inci sayfada)

Türkiye

"Balkanlarda herhangi bir karışıklığa mani olacak yegâne kuvvettir,"

(Başarafa 1 inci sayfada)
Zira Türkün "Osmanlı görüşü," kalmadı.

Türkiye bugünkü halde istikbalinden başka hiçbir şey düşünmemektedir. Dünya hukukuna hürmet, beynelmilel adalet, Türkiye'nin maziye sırtını çevirmesi ve müttefiklerle teşriki mesai etmesi bugün üzerinde yürüdüğü başlıca prensiplerdir.

İngilterenin Türkiye ile dost olması çok akıllı bir harekettir! Zira Türkiye, Balkan ve yakın şark İngiliz stratejisinin anahtarıdır.

Romanya, Yunanistan ve Yugoslavya ile beraber Türkiye Balkan antantına dahildir. Bu memleketlerden herhangi birine yapılacak taarruza Türkiye'nin mühim bir rol oynayacağı muhakkaktır.

Türkiye boğazları kontrol ediyor ve muharip vaziyete girdiği zaman da müttefik donanması buradan geçebilecektir!

Eğer boğazlar, müttefik donanmaya açılmazsa, İtalya ve Almanya Balkanlarda istedikleri gibi hareket edebileceklerdir.

Türkiye'nin aynı zamanda Yunanistanla daimi bir yardım pak-tı da vardır! Yugoslavya taarruza uğardığı takdirde Yunanistanın limanlarından ve bilhassa Selânik'ten, taarruza uğrayan memlekete süratle yardım göndermek mümkün olacaktır.

Diğer taraftan Türkiye'nin Bulgaristan ve Romanya ile olan hudutları, muhtemel bir Balkan harbinde kati bir rol oynayacak vaziyettedir.

Romanya-nazi istilâsına uğrarsa Bulgar arazisi, yardım göndermek için müsait bir yoldur. Boğaz tarafıyla Romanyaya giden deniz yolu ise uzun sürer.

Türkiye'nin, Rusya ile olan hudutları, Rusyayı herhangi bir sergüzeşte atılmaktan meneder. Zira Bakü ve Batum karadan tehlikeye maruz olduktan başka grozni ve Markop petrol kuyuları denizden bombardıman tehlikesine maruzdurlar.

İngiliz siyasetinin son seneler zarfında en büyük muvaffakiyeti,

Türkiye ile karşılıklı yardım pak-tı imzalaması olmuştur. Bu pakt, Berlin - Bağdat, Roma - Irak ve Moskova - Hindistan hülyalarını suya düşürdü.

Hali hazırda Balkan devletleri, yani Romanya, Yugoslavya, Yunanistan ve Türkiye, ancak Macaristan ve Bulgaristan tarafından taarruza uğradıkları takdirde birbirlerine yardım etmeyi taahhüt etmişlerdir.

Herhangi büyük bir devletin taarruzuna uğradıkları zaman, elbirliği edecekleri de muhakkaktır. Almanya, Yugoslavya veya Romanya taarruz ederse, Türkiye harbe girmiş olur. Romanya, Almanya tarafından taarruza uğrarsa, Yugoslavya ne şekilde hareket edeceğine dair mütereddit bir vaziyettedir.

İtalya, Arnavutluğu işgal etmek le Yugoslavyanın hudutları 250 mil uzamış oldu! Onun için de Yugoslavya, herhangi bir Balkan devletinden fazla hudut müdafaası etmek mecburiyetindedir.

Yugoslavyanın Musolininin arzularına mümasatı bu sebeptendir. Yunanistan, İtalyanın kendisine fazla yakın olmasından dolayı endişededir; aynı zamanda oniki adalar İtalyanlar tarafından tahkim edilmiştir. Ve Yunanistan Akdeniz devletlerinden herhangi birine karşı bombardıman üssü olarak kullanılabilir.

Romanyanın Yugoslavyaya yardımını ise daima müşkül olacaktır! Zira kendisi Almanya ve Rusyaya karşı nazik bir vaziyettedir.

Türkiye'nin müttefiklerle beraber olması, Balkanlarda herhangi bir kargaşalığa önliyecek âmillerden biridir.

Almanca dersler

Seri ve asrı "HABER" Meto-diyle ve mutedil ücretle ders almak isteyenlerin "Almanca öğretmeni" ismine mektupla gazetemi-ze müracaatı.

125 Fransız komünisti bir adaya sürüldü

Altı komünistin idamı isteniyor

İçlerinde sabık mebus ve belediye âzaları bulunan 125 Fransız komünisti Fromentin limanından bir gemiye bindirilerek Vonde de bulunan Yen adasına sevk edilmişlerdir. Bunlar burada menfi ve mahpus kalacaklardır. Diğer taraftan diğer 80 komünist yine Vonde de bulunan bir adanın Terol şatosuna gönderilmişlerdir.

Bütün bu terure rağmen Fransadaki komünistlerin faaliyetleri

ne nihayet veremedikleri görülmektedir. Komünist hareketini önlemek için büyük bir şiddet gösteren Fransız polisi yine gizli Komünist teşekküllerine mensup 27 komünisti tevkif etmiştir. Diğer taraftan birkaç gün evvel komünist propagandası yapıtları için tevkif edilmiş olan altı komünistin de ceza kanununun 76 ncı maddesiyle askeri mahkemeye sevk edilecekleri bildirilmektedir.

1940 senesi 10 nisanında çıkan yeni kanunla bu madde "mahiyetini bilerek Fransız ordusunun veya milletin kuvveimeaneviyesini bozmağa çalışan ve gayesi milli müdafaaya sekte vermek olan herhangi bir teşekküle girmiş bulunan her Fransız" m idamını istemektedir.

Pariste bu gibi işlerle meşgul olmak üzere dördüncü bir askeri mahkeme açılmış bulunuyor.

PARİ SUVAR'DAN

Tıp âleminde

Kemik hastalığında yeni bir tedavi usulü bulundu

Berlin, 6 (A.A.) — Frankfurtta kemik hastalığı ile mücadele için yeni bir usul bulunduğu bildirilmektedir. Kemik hastalığına müptelâ olan çocuklara verilecek süt hergün Ultra - Violet şualara gösterilmektedir. Doktorlar bu sütü içen hasta çocukların birkaç hafta zarfında iyi olduklarını ve hastalığın mündefi olduğunu müşahade etmişlerdir.

Ultra - Violet şualara gösterilen süt, kokusunu ve lezzetini muhafaza etmektedir.

Harp Narvik mintakasında şiddetlendi

(Başarafa 1 inci sayfada) kara bataryalarının şiddetli bombardımanlarına maruz kalan Alman kıt'aları daha müsait şartlar altında mukavemet etmek üzere dağılan müfrezelerini toplamağa teşebbüs etmişlerdir. Müttefiklerin sevkölçeyiş hareketleri en müsait şerait altında inkişaf etmektedir.

Norveç'in cenubunda muharebeler cereyan etmektedir. Norveç kıt'aları bilhassa Österdal vadi-sinde Almanlara kahramanca mukavemet devam etmektedirler. Dün Röros ve Störenden muharebeler cereyan etmiştir.

ALMAN ASKERİ TEBLİĞİNE GÖRE VAZİYET

Alman hududu, 6 (A.A.) — "Havas" "Hava" yüksek Alman kumanda heyetinin tebliği: Narvik mintakasında dün mühim muharebeler olmamıştır. Düşman şimalden topçu takviye kuvvetleri getirmektedir.

Alman hava kuvvetleri bir harp gemisine bir bomba isabet ettirmiş ve bir askeri kampa taarruz ederek bir cephane deposunu infilâk ettirmişe muvaffak olmuşlardır.

Alman kıt'aları Gron'dan şimalde doğru ilerlemektedirler. Norveç'in cenup ve merkez kısımlarında temizleme hareketleri umumiyetle bitirilmiştir.

Hegra kalesi Alman himaye kıt'alarına teslim olmuştur. Bu kıt'alar şimdi Röros'un şarkında İsveç hududu civarında bulunmaktadırlar.

Norveç'in şimalinde Norveç kara sularında demirli bulunan iki

İngiliz deniz tayyaresi hasara uğratılmıştır.

Bir mayna çarparak hasara uğrayan bir İngiliz tahtelbahiri 5 mayısta Kattegat'da iki Alman tayyaresi tarafından zaptedilerek bir Alman limanına götürülmüştür. Tahtelbahirlerin kumandanı ile bir küçük zabıt esir edilmiştir.

Terschelling civarında iki İngiliz tayyaresi düşürülmüştür. Garp cephesinde kayda değer bir şey yoktur.

FRANSIZ ASKERLERİNİN GÖSTERDİĞİ CESARET

Stokholm, 6 (A.A.) — İsveç gazeteleri, Fransız kıt'alarından sitayişle bahsetmekte ve Fransız kıt'alarının mümtaz bir ordu teşkil ettiğini söylemektedir.

İsveç gazetelerinin yazdıklarına göre, Fransız askerleri, geri çekilmeye ve Norveç arazisinde başka bir yere ihraç edilmeğe mecbur kaldıklarından dolayı derin surette müteessir bulunuyorlardı.

Fransız askerleri, mücadele etmek mecburiyetinde kaldıkları güçlüklerle rağmen, tamamilen müneme teşkil edecek bir cesaret ve tavır göstermişlerdir.

İsveçli muhabirlerden biri, askerlerin kendi alaylarının sandıklarının şiddetli bombardıman altında nasıl kurtarmağa çalıştıklarını hayranlıkla hikâye etmekte ve bütün muhabirler, bu sandıkları kurtarıncı askerlerin gösterdikleri cesareti tebarrüz ettirmektedir.

Diğer taraftan Norveç devletinin altın ihtiyatlarının Londraya nakledilmiş bulunduğu da haber verilmektedir.

İngiliz-Fransız dostluğu hakkında bir nutuk

Dostluk harpten sonra da devam edecek

Londra, 6 (A.A.) — Aşibald Sinkler, dün akşam radyoda bir nutuk söylemiştir.

Hatip Fransa ile İngilterenin başlanan harpte derin dostluklarını sena ile kaydedildikten sonra ezümle demiştir ki:

İki memleket, medeniyetin harpten sonra da yıkılmıyacak bastion-

larıdır. Bu iki kaleyi askeri sahadaki müşterek icraatlarla yakdaştırmaklığımız icabeder. Bir federyondan bahsetmek için henüz erkendir. Fakat dostluk sahasında iki milleti ve bilhassa iki milletin çocuklarını bütünlüklerinde birleştirmek lâzımdır.

Akdenizde gerginlik

(Başarafa 1 inci sayfada)

Londra, 5 — İngiliz siyasi mahafili Roma radyosunun bugünkü neşriyatını memnuniyetle karşılamıştır. Roma radyosu Akdenizdeki son vaziyete temas ederek İtalyanın hiçbir askeri harekette ilk adımı atmayacağını bildirmiştir.

Diğer taraftan İngiliz siyasi mahfillerine göre, Akdenizde son günlerde müttefikler tarafından alman tedbirlerin sadece emniyet tedbirleri mahiyetini haiz olduğuna ve bunların hiçbir devlete karşı bir hazırlık olmadığını söylemektedirler.

FRANSA GAZETELERİNİN İTALYAYA İHTİRA

Paris, 6 (A.A.) — Havas:

Gazetelerde, Aktüalite'nin birinci plânında hâlâ Balkan ve Tuna memleketleri hakkında ken disini gösteren endişe gelmektedir. Gazeteler, Narvik civarında ki muharebelere ve Norveç nazırlarının Londraya gelişine de geniş yerler tahsis etmekte, diğer taraftan Papanın sulh lehindeki sözlerini de ayrıca kaydetmektedir.

Ordre gazetesinde Pertinax, Akdeniz meselesinin bugünkü vaziyetini şöyle hulâsa ediyor:

Akdenizde yeni bir hâdise vukua gelmemiştir. En dikkatli müşahidelerin söylediklerine göre, İtalyan gazetelerinin ve radyolarının bağırmaclarına, mühim askeri hazırlıklar refakat etmemektedir. Bundan başka, 2 mayısta, Roma hükûmeti, kendilerini tehdit altında görmekten fariğ olmaları Yunanistana ve Yugoslavyaya niyetleri hakkında teminat vermiştir.

Bayan Tabu, Öuvr gazetesinde diyor ki:

İtalya, hatrı hareketini kat'i surette tayin etmekten ve bunun hakkında tam kararını vermeden evvel, büyük bir metlibat propagandasına girişecektir. Bu pro-

paganda, Almanyanın yanı başında harbe girmekle hâlâ ziyadesile muhalif olan İtalyan efkârı üzerinde tesir icrası hedefini güdecektir. İtalyanın metalibati bittabi çok geniş ve binnetice kat'ul edilemez bir mahiyette olacaktır. Bunların müttefikler tarafından reddedilmesi üzerine, İtalyan hükûmeti, İtalyan efkârına şu ciheti inandırmak imkânını bulacaktır ki eğer İtalya harbe giriyorsa bu surf, plutokrasi devletlerinin doymamazlığı sebebiyle mecbur olduğundan dolayıdır.

Jur gazetesinde Ternand Taurant diyor ki:

Bundan 25 sene evvel, tam bugün, İtalya, 1914 harbine müttefiklerin yanı başında girmiş bulunuyordu. İtalyanın Hitler ile birlik olması neticesinde, yalnız düşman adedi bir fazla olmakla kalmıyacak, fakat bütün bir kültür, bütün bir medeniyet yıkılacaktır. Fakat İtalya şurasını iyice bilmelidir ki eğer, son kararlar arifesinde, Musolini Rubiconu geçmeğe karar verirse, İtalya, karşı sahilde, müteessir fakat azimkâr olarak cevap vermeğe hazır müttehit bir halde müttefikleri karşısında bulacaktır. İtalyayı bundan haberdar etmek, kendisini bu ana kadar an'ıyanlar ve sevenler için, bir dosta yapılacak en mühim hizmettir.

Epok gazetesinin diplomatik muharriri ise, bir kaç haftaya kadar, İsviçre, İsveç, Finlandiya, Portekiz ve İspanya haric, bütün diğer Avrupa milletlerinin harbe girmesinin mümkün bulunmasından korkmaktadır.

Kutup kâşifi Kut ağır hasta

Nevyork, . (A.A.) — Kutup kâşifi Frederik Kut Niyu Jersey'deki bir hastanede ümitsiz bir vaziyettedir. 74 yaşındadır.

EN SON DAKİKA

Norveç hariciye nazırı

Halifaks ve Çemberlaynle görüştü

Londra, 6 (Radyo, saat 18) — Londrada bulunan Norveç hariciye nazırı Dr. Koht bugün öğleden sonra hariciye nazırı lord Halifaks-la görüşmüş, sonra bağvekil Çemberlaynı ziyaret etmiştir.

Müttefik devletler hükûmetleriyle görüşmek üzere Londra ve Parise gelmesi daha evvelden kararlaştırılmış olan Dr. Koht bugünler, de Parise gidecek ve Fransız hükûmet erkânile de mülâkatta bulunacaktır. Bu temaslara, Norveçteki harb vaziyeti ve bundan sonraki harekât hakkında yapılmaktadır.

Avam-kamarasında Norveç münakaşası

Londra, 6 (Radyo, saat 18) — Norveç harbi hakkındaki münakaşalara avam kamarasında yarın başlanacaktır, bağvekil Çemberlayn tekrar izahatta bulunacaktır. Muhalefet lideri Atıl'nın söz alması beklenmektedir.

Bundan sonraki günlerde avam kamarasındaki bu münakaşalar esnasında bahriye nazırı Çörçil, hava nazırı Samuel Hor ve harbiye nazırı Oliver Stanli izahat vereceklerdir.

Bütün dominyonlardan yakın şarka asker tahşidi hareketi devam etmektedir. Resimde bu mintakaya gönderilen Anzak askerlerinden birinin tevakkuf hareketini bekmeden kamyonlardan atladığı görülmüyor.

Ankara Caddesinin en işlek yerinde
Kiralık dükkân
Vakit Matbaası idaresine müracaat

KADARGELİN **Haberler**

No. 101

Yazan: **Orhan Rahmi Gökçe**

İngiliz harp kabinesi Çörçile yeni salâhiyetler

BİR KAC SATIPLA
HADİSELER**Dahillae:**

* Evvelce memleketimizde bulunmuş olan Viyanalı bir Alman kadın artisti bugünkü konvansiyonelle trenle gelmiştir.

* İsmi bile söylemek istemiyen, bu kadın yolcu muharririmizin diğer muallimlerine göyle cevap vermiştir:

“Ben eskiden artistlik yapıyordum. Artık bu çağı geçirmiş bulunuyorum. Şimdi başka işlerle meşgul olmak üzere geldim. Bunlar hususî mahiyette olduğundan söylemek istemiyorum...”

* Yugoslavyalı Türklere mükrekkep 45 kişilik bir muharrir kâfiyesi bugünkü konvansiyonelle gelmiştir.

* Trakya'dan bol yogurt gelişi de vâm ediyor. Bugünkü konvansiyonelle de bir vagon dolusu, Silivri yurdu getirilmiştir. Fiyatların daha ziyade ucuzlaması bekleniyor.

* Türk basm birliği yüksek haysiyet divanı Birliğin Ulus Basmievinde merkezinde Denizli mebusu Necip A. İ. Kışkıranın reâsîliğinde toplanarak İbrahim Hakkı Konyalı hakkında Dahiliye vekâletinden ve Cumhuriyet gazetesi muharrirliğinden aldığı cezalarını teklif etmiştir. Divan, İbrahim Hakkı Konyalıya, kendisine imat olunan efal hakkında müdafaa-ı bîdirmesini tebliğ karar vermiştir; tebliğname İbrahim Hakkı Konyalıya gönderilmiş ve yüksek haysiyet divanının toplantısı 16 Mayıs gününe bırakılmıştır.

* Hükümet millî koruma kanunu nun zıral hükümlerinden bazılarının tatbiki için hazırlıklar yapmaktadır. Kanunun zıral hükümlerine ve kanun hazırlıklarına göre, memleketin zıraat mülkâtası tesis edilmektedir. Bunlar İstanbul, Ankara, Konya, Adana, Erzurum, İzmir ve Sivasla diğer kı vilâyetlerimizdir. Zıraat vekâleti bu mülkâtalara evvelce Amerikadan alman külliyyetli miktardaki traktörler, harman makinesi, orak ve biçki vesatir motorlî vesatiri sevkedecektir. Bunlardan başka bu defa hükûmetce Amerikadan alman 2,5 milyon liralık zıraat lât ve edevat ile İngiliz kredisi ile alacak zıral alât tamamlanmış ve mülkâtalara gönderilecek ve böylece kuvvetli bir zıral çalışma hareketine geçecektir.

* Bu ayın on ikisinde İnönü şehitlerini ziyaret merasimi yapılacaktır. Bu münasebetle Bilecik belediyesi bir heyet gönderilmesini İstanbul belediyesinden istemiştir.

* Zelzele sahasında Romanya kralı Majeste Karolun emirleri ile Romen hükûmeti tarafından yapılacaktır. “Karol köylü, halkındaki teklifler bitmiştir. Romanyadan bugünkü mülkeme, minar ve usta gelecektir.”

* Bir İtalyan pamuklu mensucat fabrikatörü piyasamızda temaslara yapmak üzere gelmiştir.

* Bu mensucata mükabil memleketimizden pamuk almak mümkün olup olmayacağını teklif edeceğini bir muharririmize söylemiştir.

* İtalyan hükûmeti tarafından gönderildiğini söyleyen bir İtalyan iktisatçı da ekspresin yolcuları arasındadır.

* Bunlardan başka Paristen dönen iki tacirimiz, bilhassa zıraat makinesi getirmek hususunda Fransız muharrirlerimizle mutabık kaldıklarını ifade etmişlerdir.

Bulgaristan bitaraf

Sofya, 6 (A.A.) — Ordunun bayramı olan Saint — Georges günü münasebeti general Daskalof beyanatta bulunarak demiştir ki:

“Bitaraf, tamamlanmış bitaraf kalmak için elimizden ne gelirse yapacağız. Bulgar milleti istiklâlini ve sulhu müdafaa etmeye hazır olmalıdır.”

General, kral ve hükûmetin muharrirleri ile asker ve sivil erkân önünde harpte ölenlerden sitayişle bahsetmiştir.

veriyor

Norveçte Alman zayıfatı çok fazla

Bir Norveç müdafaa kuvveti Almanlara teslim oldu

Paris, 6 — Londradan bildirildiğine göre Norveçte müttefiklerin kutaatının bazı yerleri tahliye etmesi, İngilteredeve parlamento mahafilinde inkisari hayal doğurmuştur. Parlamento mahafilinde, uzun zaman danberi hazırlanmış olan Norveçteki Alman taarruzunu vakitinde öğrenerek tedbir almasıyla olmakla itham ediyorlar. Parlamento mahafilinde, liberal ve amele partilerinin de isticariyle harbi azamî enerji ile idare edecek bir millî birlik kabinesi teklifi ileri sürülmektedir. Bu sebebdan dolayı, İngiliz kabinesinde değişiklik yapılması kuvvetle muhtemeldir. Bu defaki tadilat, geçen defaki gibi bazı nazırların yer değiştirmesinden ibaret kalmıyacak, çok esaslî olacaktır.

FRANSIZ PARLAMENTOSUNUN İÇTİMAİ İSTENİYOR

Paris 6, (a. a.) — Sen departmanı S. F. I. O. sosyalist federasyonu meclisi, dün bir toplantı yapmıştır. Bütün gün devam etmiş olan müzakereler, Pol Forun siyaseti 4200 ve Leon Blumun siyaseti 1600 rey ile tasvibilmek suretiyle nihayete ermiştir.

ÇÖRÇİLİN SALÂHIYETLERİ

Londra 6, (a. a.) — Deyli Telegram ile Nevs Kronikl, harbin idaresine mütâallik kararları tanzim ve tatbik etmesi için Çörçile daha geniş salâhiyetler verilmiş olduğunu bildirmektedirler.

Deyli Telegram, İngiliz erkânı harbiyesi rüesasının askeri harekâtı tanzim hususunda yegâne salâhiyetler olacaklarını ve bunların komitesine Çörçilin riyaset edeceğini tasrih etmektedir. Kararların hükûmetçe tasvibi icab ettiği baman kabine nezdinde söz söylemeye ancak Çörçil mezun olacaktır.

Bu reform, harekât planının tanzimi ile icrası arasında vakit

kaybedilmekte olduğu suretinde yapılmakta olan tenkidler neticesidir.

Gazeteler, Çörçile verilmiş olan salâhiyetlerin yakında parlamento yapılacak müzakereler esnasında ilân edileceğini yazmaktadırlar.

NORVEÇ MÜDAFAA KUVVETİ TESLİM OLDU

Alman hududu, 6 (A.A.) — Havas: Alman istihbarat bürosunun bildirdiğine göre Almanlar tarafından muhasara edilmekte olan Norveçte Hegra dağındaki istihkâm 15 zabıt ve 180 neferden ibaret olan müdafiler ile dün teslim olmuştur.

NARVİKTE VAZİYET

Paris, 6 — Stokholmdan bildirildiğine göre Almanlar Norveç asker ve harp malzemesi gönderme devam ediyorlar. Maksatları, Narvikte mahsur bulunan 3000 Alman askerini kur tarmak ve şimali Norveçte ıssal etmektir.

Şimdiki halde Alman kumandanlığı, hava hücumları ile müttefiklerin kitalarının Narvik etrafındaki sıkı çemberini gevsetmeğe uğraşır, müttefikler devamlı bir surette Narvikteki Alman mevzilerini bombardman ediyorlar. Bu haberi veren Ordre gazetesi Hitlerin 3-4 gün evvel Osloya gitmiş olduğunu yazıyor.

ALMAN ZAYIATININ ÇOKLUĞU

Londra, 5 — Cothenbourg'dan alınan haberlere göre Almanların Norveç harbindeki zayıfatı tahminin fevkindedir. Oslo'da bütün hastaneler dolmuştur. Hergün yeni yaralılar gelmektedir. Şehir haricinde iki siper kazma makinesi ile mezarlar kazılmaktadır. Kamyonlarla ölüler bu mezarlara taşınmaktadır.

NORVEÇ HARİCIYE NAZIRININ ZİYARETLERİ

Londra, 6 (A.A.) — Haber almışımıza göre Norveç hariciye nazırı Koht ile miralay Ljunberg bugün Lort Halifaks ve daha bazı nazırlarla görüşeceklerdir. Bunların gelişli gizli tutulmuş ve ancak İngilterede karaya çıktıklarından birkaç saat sonra ilân edilmiştir.

Yunan hududunda tahşidat yapmadık

Yabancı memleketlerde çıkan haberleri

Anadolu ve Bulgar Ajansı tarafından tekzip ediliyor

Yunan hududunda tahşidat yaptığımızı dair D.N.B. ajansının Sofya mahrepli ve mayıs tarihli bir telgrafiye Havas ajansının gene Sofya mahrepli bir telgrafiye Anadolu ajansı tarafından tekzip edilmekte ve şöyle denilmektedir:

Diğer taraftan Bulgar ajansı da Atina mahrepli bugün şu haberi vermiştir:

Atina 6, (a. a.) — Bulgar ajansı bildiriyor:

Yunan hududunda Türk kitalarının toplandığına ve bunun Sofyada endişe uyandırıldığına dair olarak yabancı memleketlerde çıkan haberler münasebetiyle Bulgar ajansı Sofyanın böyle bir tahşidattan hiç bir malûmatı olmadığını ve buna binaen bu şayialarla münasebattan olarak yapılan her türlü tahminlerin asıl ve esasın âri olduğunu bildirmeye mezundur.

“Havas,, ve “D.N.B.,, ajanslarının vermiş oldukları bu havadis baştan aşağı uydurmadır. Bilâkis terhis vakti gelen efrat tehir olunmaksızın muntazaman terhis edilmektedir.,,

Sofyada yapılan müzakereler

Alman ajansına göre Harp halinde Bulgaristandan geçecek kuvvetler meselesi

konuşuluyor

Bükres, 6 — Sofyadan gelen ve resmen teyid olunamayan bazı haberlere göre Sofyada bulunmakta olan İngilterenin Ankara elçisi Bulgaristana İngilterenin bazı tekliflerini götürmüştür. Balkanlarda sulhün muhafazası gayesini güden bu tekliflerle Balkanlıların müttehit bir cephe teşkil etmeleri arzu olunuyor.

ALMAN AJANSININ TEFSİRLERİ

Sofya, 5 (A. A.) — D. N. B. bildiriyor:

İngilterenin Ankara Büyük Elçisi Sir Hughe Knatchbull Hugessen, Bulgar Kralı tarafından kabul edilmiş ve İngilterenin Sofya elçisinin tertib ettiği kabul resminde Bulgar Başvekilî, Hariciye ve Harbiye nazırları ile görüşmelerde bulunmuştur.

Siyasî mahfiller, bu münasebetle İngiliz veya Bulgar İngilterenin müttefikleri kitalarının Bulgaristan dan muhtemel mürru meselesine alakadar sondaçlar yapılmış olmasını müstabad görmemektedir.

Vaziyetin bu inkisafı karşısında, efkârı umumiyeye sakin kalmakta devam eylemektedir.

Loid Corc hükûmeti tenkit ediyor

“Bütün işler salâhiyetsiz insanların yaptığı müessif bir hikâyedir.,,

Londra, 5 (A.A.) — Reuter ajansı bildiriyor:

Loid Corc, Londrada çıkan Sunday Pictoral gazetesinde neşrettiği bir makalede, hükûmetin siyasetine ve harbin sevk ve idare tarzına şiddetle hücum etmektedir.

Loid Corc, bu makalesinde diyor ki:

Norveç fiyaskosu başımıza, akla gelmedik üzüntüler açacaktır. Norveç kararlarına mayn dökmeye karar vermeden evvel, Norveçde Almanlara takaddüm etmemiz lazımdır. Halbuki Almanlar mükabil taarruza geçtikleri zaman, bu mükabil darbeyi karşılamağa hazır bile değildik.

Norveçe gönderdiğimiz kuvveti seferiyenin efradı alelelece toplanmış ve en lüzumlu teçhizat, tan mahrumdu. Bunun mukadder neticesini gördük. Bütün bunlar, salâhiyetsiz ve sersem insanların tarafından yapılan icraatın müessif hikâyesidir. Millet her fedakârlığa katlanmaya hazırdır. Fakat muvaffakiyet kazanacak vaziyette değildir. Çünkü, Resikârda bulunanlar yalnız memleketin mukadderatını idare eden âciz değil, aynı zamanda zayıf ve mecnundurlar. Resikârda bulunanların, harbi daha enerjik bir şekilde sevk ve idare etmek üzere sarfettikleri gayret akim kalmıştır. Parlamento müdahale etmesi ve zimamdarların başaramadıkları bu vazifeyi onun deruhte eylemesi lâzımdır. Eğer parlamento müdahale etmeyecek olursa, millete karşı ihaneti vataniye irtikâp etmiş olacaktır. Harbi sevk ve idare ile mükellef teşekkül ve memurlar, enerjik bir surette değiştirilmelidir.

Venediğin meşhur ailelerinden bir aileye sevmiştir. Fakat genç kızla hiç tanışmamıştır. O sabah, her şeyi göze alarak kızın bir mektup yazmış ve geceyarısına doğru, sarayın dibinde garı söyleyecek ses sahibinin, kendisini seven genç olacağını yazmıştı.

Kendisi de Yunan asilzadele rindendi. Fakat kız Venedikliydi. Kız, onu ne görmüş, ne de ismini işitmişti. Fakat delikanlı onu çok defalar, gondolunun içinde emsalsiz bir ihtisamla geçerken, yeşil, iri ve harikulâde gözlerini tatlı bir gururla etrafı dolaşırken görmüş ve sevmiştir. O gün denberidir ki, içi yanıyordu. Kız silâle isimle anıldığı için babasının ismini de öğrenmemiştir. Esasen buna hiç te lüzum duymuyordu. Herkesi kör ve sersem yapan aşk, onu da yakasından tutup sonu meçhul bir gönül mecraasına sürüklemiştir.

Güzel ve asil idi. Bu itibardır ki, Venedikli kızın kendisini seveceğini katiyetle yakın bir de recede umuyordu.

Halbuki Venedikli kız, taş kalbîlikte, bütün Venedik dilberleri arasında rekorlar kırmış müstehzi, zalim bir ruh taşıyordu. O, aşkı ne anlamış, ne de anlamak istemiştir. Âdeta aşka düşman denecek bir hali vardı.

Eğer talih fevkalâde bir rol oynamazsa, o gencin kalbi de, bu sert kayaya çarparak, diğerleri gibi kırılıp gidecekti.

Genç, bahçedeki ağaçları sür'atle geçerek binanın bir kapısına geldi. Kihcının kabzasını tuttuğundan sonra kapıya hafif bir omuz verdi. Kapı küçük bir gıcırtı ile açıldı. Dar, fakat temiz bir koku ile dolu bir koridordan geçti. Karanlık kesitti. Diğer bir kapıya geldiğini anladı ve içeriye baktı. Bir şey göremedi.

Verilmiş bir kararı, hazırlanmış bir plânı da olmadığı için odaya girmekte beis görmedi. O danın tam ortasına gelmişti ki, birdenbire, girdiği kapı tarafından gelen bir meşale aydınlığa, geniş, mükellef odanın ortasına döküldü.

Megalenin önünde yarı çıplak uzun boylu, güzel, genç ve bilhassa simsiyah gözleri insan kalbini durduracak kadar kuvvetli ve füsunkâr bir kadın yürüyordu. Kendisi, manyatize edilmiş gibi idi. Put gibi olduğu yerde duruyordu. Kimildiyamıyor, bir şey söylemiyordu.

Yalnız, kalb çarpıntısı ve hayranlık içinde, bu muhteşem güzel kadına bakıyordu.

Yaş muhakkak ki, yirmiyi geçmemiştir. Meçhul kadının kıpkırmızı dudaklarında esrarlı ve büyüülü bir tebessüm vardı. Arkadan gelen kadın, meşaleyi kapının sağ tarafında duvar içine doğru hazırlanmış yerine koy.

(Devamı var)

Seçme fıkralar

Annem değil babam gelirdi

Napolyon Bonaparta askerleri içinde kendisine pek benzeyen bir asker bulunduğunu, yanlışlıkla daima kendisine selâm durduklarını söyleyerek şikâyetle bulundurlar. Napolyon merak eder.

Şikâyet edilen askeri çağırır. Bakar ki hakikat...

Sonra:

— Sen nerelisin?
— Parisin bir köyünden...

— Annen Parise gelir miydi?

— Annem gelmezdi. Lâkin babam sık sık gelirdi.

Ağam gibi

Vaktiyle köy delikanlısının bir anasının, babasının karşısında gerinmeye başlamış. Karı koca görüşmüşler:

— Bu oğlan artık evlenme zamanı geldi, sunu everelim, demişler.

Delikanlının düğünü olmuş, aradan bir müddet geçtikten sonra kızları da oğulları gibi gerinmeye başlamış. Anası sormuş:

— Ne oluyor kız?

Kız mânâlı gülerek cevap vermiş:

— Ben de ağam gibi oluyon analı...

du ve bir reverans yaparak çekildi.

Delikanlı kapıda bir anahtarın döndüğünü duydu.

Genç kadın tam yanına kadar gelmişti:

— Siz burada ne arıyorsunuz?

Bu seste bile bir başka müzik bir başka nağme vardı.

— Ben mi? Hiç tesadüfen geldim...

Genç kadın çıplak kolunu delikanlının omuzuna dayadı. Diğer eli ile genesini tutup başını biraz kaldırdı. Onun yüzünü iyice tedkik etti ve birdenbire dudaklarına doğru eğildi. Delikanlı kendini tophyamadan genç kadının kokusunun bütün vücudüne yayıldığını ve dudaklarının alevlerle tutuştuğunu duydu.

— İyi ettin de geldin... Gel delikanlı, gel!

— Fakat siz kimsiniz?

Genç kadın başını çevirdi ve onun kolundan tutarak bir sedire doğru çekti. Delikanlı şursuz gibi onu takib etti.

— Benim kim olduğumu sormayın.

— Nasıl olur? Sizin kadar müstesna bir mahallü...

Genç kadın ellerini birbirine vurunca kapının kilidi tekrar gıcırdadı. Deminki kadın yine göründü, onu ellerinde büyük altın tepşilerde şaraplar, kadehler taşıyan iki genç kız takib etti.

Ne oluyordu?

Sessiz, gürültüsüzce girdiler, çıktılar ve yine iki kişi kaldılar.

— İç delikanlı.

Yunanlı asilzade emre itaat eder gibi kadehi yuvarladı.

— Haydi bir daha delikanlı.

İkinci kadehden biraz sonra, delikanlı, beyninin tutuştuğunu, damarlarındaki kanın ısınmış yüksek ve havalı bir sarhoşluğun kendisini kapıp götürdüğünü duydu. Meçhul kadının gözlerine baktı. O gözler ki siyah alev gibi esiyordu. Ve bembeyaz dişlerinin altında üstünde iki çizgisiz muntazam ve haris dudakların açıldığına da gördü. Sanki rüya içinde yasıyordu. Üçüncü kadehte kendini kaybeder gibi oldu. Zevkin, aşkın, ihtirasın en son noktasında artık hiç bir şey bilmez olmuştu.

— Sen kimsin?.. Kimsin sen!..

— Sorma, ısrar etme. Bu geceyi iyi geçirmene bak.

— Hayır, öğrenmek istiyorum.

Tekrar içiyorlardı. Delikanlı hâlâ o zevkin tesiri altında ona bakıyordu.

Söyle, seni bırakmıyacağım.

— Demek beni takib edeceksin.

— Evet, hiç şüphesiz... Bırakmıyacağım seni...

Kadın doğruldu, odanın ortasına kadar gitti, arkasını ona çevirmişti. Kaşlarını hafifce çatarak düşündü. Sonra döndü:

(Devamı var)

1940
senesinde
âbidelerimiz

kaç yaşında

Semtinizdeki âbidenin kaç yaşında olduğunu biliyormusunuz?

4

RÜSTEM PAŞA CAMII — 380 yaşında (mabedin hiç bir yerinde yapıldığı tarihi gösteren bir kitabe olmadığı için tarihçilerimiz bu tahmini tarihi kaydediyorlar.)

(Yemıştedir. Kanunî Süleyman'ın damadı ve sadrazamı Rüstem paşa yaptırmıştır. Mimarı Koca Sinandır.)

RÜSTEM PAŞA MEDRESESİ — 390 yaşında (Kanunî'nin damadı ve sadrazamı Rüstem paşa yaptırmıştır. Çarşafıoğlunda Cumhuriyet matbaasının karşısındaki dar sokaktadır. Koca Sinan eseridir.)

SINAN PAŞA CAMII — 385 yaşında (Kanunî devrinin Derya kaptanlarından Sinan paşa camii yaptırmaya başlamış, fakat ömrü vefa etmediği için tamamlanmadan iki yıl evvel ölmüştür. Sonra dan onun adına ikmal edilmiştir. Beşiktaşta karakolun karşısındadır. Mimarı Koca Sinandır.)

SİPAHİ AGASI ÇEŞME VE SEBİLİ — 200 yaşında (Dolma bahçe camii'nin karşısındadır. Sipahi ağalarından Mehmet Emin ağa yaptırmıştır.)

SİYAVUŞ PAŞA KASRI — 364 yaşında, tahmini (Bakırköyünde Akıl hastahanesinin arkasındadır. Halk arasında "Çavuş başı köşkü" adıyla maruftur. Üçüncü Murad'ın damadı ve sadrazamı Siyavuş paşa yaptırmıştır. Mimarı Koca Sinandır. Kasrın karşısındaki çeşme de Sinan'ın eseridir.)

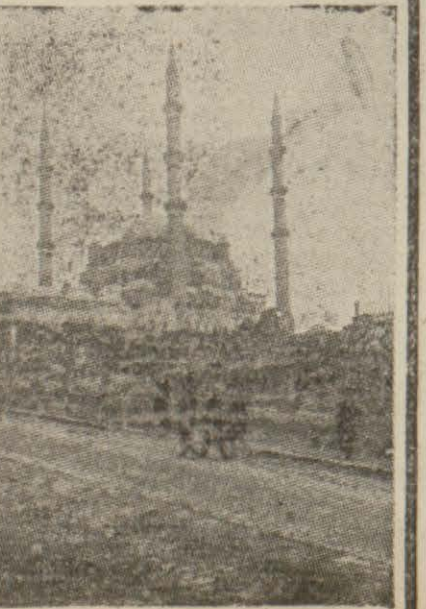
SİYAVUŞ PAŞA TURBESİ — 356 - 357 yaşında tahmini (Eyüp Sultan camii'ne giderken sağda, Sokullu türbe ve medresesinin karşısındadır. Siyavuş paşa sağlığında, kendisinden daha evvel ölen çocukları için yaptırmıştır. Bazı tarihçiler mimar Davud'un eseri olduğunu söylüyorlarsa da, bu yanlıştır. Türbe Koca Sinan'ın eseridir.)

SOKULLU MEHMET PAŞA CAMİ VE TURBESİ — 369 yaşında (Mimar Sinan'ın eseridir. Sadrazam Sokullu Mehmet Paşa'nın nispet edilen bu camii, karısı ikinci Selim'in kızı Esmâ Sultan yaptırmıştır. Kadırga yokuşunun sonundadır.)

SULTANAHMET CAMİİ — 323 yaşında (Birinci Sultanahmet yaptırmıştır. Mimarı Sadefkâr Mehmet ağadır. Halil Ethem bey "Camilerimiz" adlı eserinde inşaat tarihini 1616 olarak gösteriyor.) Maamafih, temelatma tarihi nazarı itibarı alınır ve bunun 1609 olduğu gözönünde tutulursa, Sultanahmet camii 331 yaşında demektir.)

SULTAN SELİM CAMİİ — 418 yaşında (Kanunî Süleyman, babası Birinci Selim'in adına yaptırmıştır. Evliya Çelebi, camii'nin mimarı Sinandır, diyor. Eski müzeler müdürü Halil Ethem bey de bunu kabul ediyor. "Camilerimiz, sayfa: 49) Mösöy Mamburi, Acem Ali olduğunu söylüyor. Bunları ihtiyat kaydıyla kabul etmek lazımdır. Sultan Selim camii'nin mimarının kim olduğu malûm değildir. Yalnız medrese ve mektebin planlarını yapan Koca Sinandır.)

SULTAN SELİM TURBESİ — 418 yaşında (Sultan Selim camii'nin kible tarafındaki bahçenin ortasındadır. Mimarı malûm değildir.)

Selimiye

698 İstanbul Akşemsî Valide camii

SÜLEYMANİYE CAMİİ — 390 yaşında (Kanunî Süleyman yaptırmıştır. Koca Sinan'ın eseridir. 6 yılda tamamlanmış, inşaat masrafı olarak 597 yük ve 60 yüz seksen akçe sarfedilmiştir.)

ŞEYHZADE CAMİİ — 392 yaşında (Mimar Koca Sinan'ın eseridir. Kanunî Süleyman oğlu Şeyhzade Mehmet adına yaptırmıştır. Temelatma töreni 1544'te yapılmıştır.)

ŞEMSİ PAŞA CAMİİ — 360 yaşında (Üsküdar'da Şemsi paşa'ya giden rıhtım üzerinde ve deniz kenarındadır. Mimar Koca Sinan'ın eseridir. Yaptıran ikinci Selim ve Üçüncü Murat zamanları vezirlerinden Şemsi Ahmet paşadır.)

ÜÇÜNCÜ AHMET ÇEŞMESİ — 212 yaşında (Ayasofya müzesi ile "Babühümâyun" arasında. Üçüncü Ahmed'in damadı büyük inşaatçı Nevşehirli İbrahim paşa'nın teşvikiyle Üçüncü Ahmet tarafından yaptırılmıştır. Mimarı malûm değildir.)

ÜÇÜNCÜ AHMET ÇEŞMESİ — 212 yaşında (Üsküdar'da iskele meydanındadır. Yaptıran Üçüncü Ahmet'tir. Mimarı malûm değildir.)

YENİ CAMİ — 277 yaşında (Eminönü köprü başındadır. Asıl adı "Valde camii" dir. Plânları mimar Davut ağa hazırladı. Onun ölümünden sonra da mimar başı Dalgıç Ahmet, ondan sonra da Hassa Mimarı Mustafa ağa tamamladı. Yaptıranlar Üçüncü Mehmedin Safiye Sultanla Dördüncü Mehmed'in anası Hatice Sultan'dır. İlk temelatma merasimi 1007 hicret yılında yapılmıştır. Mabeyn, ölüm, ihtilaf ve yangın dolayısıyla teahhürlerle inşa edilmiştir.)

YENİ VALD ECAMİİ — 230 yaşında (Üçüncü Ahmet anası Gülsüm Emetullah hanıma yaptırmıştır. Üsküdar'da çarşı içinde dir.)

(Devamı var)

Hikâye

Bir kadın kalbi

Odanın iç ısırtan ve sıcaklık ve sessizliğini oda hizmetçisinin kapıyı açması bozdu. Karı kocanın ayrı, fakat yan, yana duran karyolalarının baş uçlarındaki müsterek masaya sabah kahvaltısı bıraktı. Tepsinin üstünde, bir yığın da kuşakları açılmamış gazeteler vardı.

Bay henüz, uykunun mahmurluğuyla kırpışan gözlerini oğuşturarak elini uzattı, gazetelere iltifat etmeden kahvaltuya başladı.

Bıçağıyla küçük çörekleri yaparak aralarına tereyağı sürüp arka, arkaya atıştırmasından son derece acıktığını anlamak güç bir şey değildi. Bu sırada, olgun ve kıvrak vücudunu kımıldatan Bayanın ya tağında hafif kımıldama görüldü.

Kadın genç ve çok güzeldi. Kocasını, onu çıldırması seviyordu ve Jalenin sevgisine mukabele etmediğini, onun bir başkasını sevdiğini biliyordu. Genç kadın elini tepsiyeye uzattı. Kocası, ondan evvel davrandı bir hamlede ileri doğru sarkarak tırnaklarının ucunu öptü:

— Bonjur Jale...

— Bonjur azizim.

— Rica ederim. Bana "azizim" deme, biliyorsun ki bu kelime sinirime dokunuyor.

Kadın omuzlarını silkti ve cevap verdi:

— Bonjur Fikret.

— Ekmeğine yağ süreyim mi?

— Hayır, teşekkür ederim. Eğer bir şey yapmak istiyorsan bir parça gazete oku.

Fikret, tepsideki gazetelerden birini açtı ve tek bir kelime söylemeden sapsarı oldu.

Gazetenin birinci sayfasında şöyle bir serlevha altında şu fıkra vardı:

Doktor Ferruh'un ölümlü.

"Meghur doktorlarımızdan Ferruh dün akşam, davetli bulunduğu ziyafette birdenbire yüzüğü düşürmüştür. O sırada davetliler arasında bulunan bir doktor her ne kadar tedaviye teşebbüs etmişse de..."

Fikret yazının sonunu getiremedi. Demek karısının sevdiği adam birdenbire ölmüştü.

Fikret karısına baktı. Başka yere bakıyordu.

Ne kocasının birdenbire susuşuna dikkat etmiş, ne de renginin sarardığını görmüştü. Büyük bir itina ile elindeki dilimi yağlayordu.

Bağırarak istedi. Bunun bir delilik olacağını düşünerek vazgeçti. Ne söyleyeceğini, ne yapacağını şaşırılmıştı.

Karısına, aşkının öldüğünü nasıl söyleyecekti? Bunu söylerken acıyan bir ifade mi, yoksa müstehzi dil mi kullanmıyordu?

Nihayet. Karısının daha şimdilik keyfini bozmamanın daha münasip olacağına hükmetti.

Kadın, kocasının mücadelelerinden habersiz mütemadiyen yemekle uğraşıyordu.

Nihayet yemeğini bitirdi. Uzanarak gazeteyi aldı ve açtı. Şimdi gözleri sabit

bir şekil almıştı.

Fikret mırıldandı:

— Biçare Jale.

— Brak beni, git buradan.

— Rica ederim.

— Git, git diyorum.

Kadın, bu iki kelimeyi o derece derin bir nefret ve gayzla söylemişti ki adeta korktu, bir yere kılmılamadı. Jale kocasının gitmediğini görünce kendisi doğruldu ve doğrudan tuvalet odasına geçerek kapıyı kapadı. Fikret, şimdi daha rahattı. Her halde karısı inceden incecye düşünecek ve hareketinden dolayı kendisine tarziye verecekti. Biraz evvel kendisini, sanki sevgilisini öldüren kendisiymiş gibi, bir köpek gibi koğmuştu.

Fikret bunları düşünürken tuvalet odasında daha su şakırtıları işitmediğine de dikkat ediyordu.

Acaba intihar mı etmişti? Bu fikir, onu çıldırttı. Acaba kendisini zehirlemiş miydi?

Bu sırada içeriden gelen bir tabanca sesi biçareyi büsbütün çıldırttı. Ve derhal kapıya koştu.

Bu sırada Jale hiçbir şey olmamış gibi dışarı çıktı. Kocasının perişan halini, alay ederek süzdü. Sonra da:

— Bu ne korkaklık dedi. Beni intihar edecek kadar hissiz mi zannettiniz?

Fikret karısının çıldırıp çıldırmadığını anlamasına vakit kalmadan Jale öteki odaya geçti.

Anlaşılan karısı, onunla, bir defa daha eğlenmek istemişti.

— İyi ama beni bir tek uşağım dan mahrum ediyorsunuz. Bana kim hizmet edecek?

— Çok uzun sürmez; uşağınız geriye gelir doktor bey...

YEDİNCİ KISIM

BIÇAK SAVURAN GÖLGE

Öğleye doğru Burhan Şefik ve bir arkadaşı İstanbul'dan Anadoluhisarına döndüler. Burhan, doktor Şemsettinin yalılarından aldığı Abidi evvelâ merkeze, sonra müdüriyete götürmüştü, oradaki ilk istisnâlarında söyletmeye muktedir olamamıştı.

Köşkte Abbasi bir çocuğun getirdiği mektubu efendisine vermişti. Bu mektubun üstündeki yazı daha evvel aldığı tehdit mektubuna benzediği için Mustafa Nazmi Efendi titriyerek zarfı açtı ve okur okumaz mektubu Burhan'a:

— Bakınız, gene ne diyor!..

Diye uzattı. Mektup kısa ve tehditkâr idi:

"İbadi hemen geri gönder. Yoksa bu kötülüğünün cezasını kızın çekecektir."

Burhan Şefik tereddüt etmedin:

— Alâ, dedi, demek ki biz doktor beyin emirlerine itaat etmezsek Fahirenin hayatı tehlikeye düşecek, öyle mi? Pekî. Şimdi müdüriyete gideceğim ve İbadi oradan alacağım. Anlaşılan kızınız bu zatın elinde bulundukça biz ona karşı en küçük bir hareketle bulunamayacağız.

Burhan yeni bir plân hazırlayarak durmadan şehre indi ve ithamı için hiç bir delil bulunmadığını ileri sürerek İbadi tahliye ettirdi.

Dilsiz bir memurun refakatinde müdüriyetin bahçesine çıkarıldığı zaman sevincinden deli olacaktı. Fakat bu sevinci çok sürmedi. Kamının önünde Burhan Şefik kendisini bekliyordu. Kulağına eğilerek şu sözleri fıslırdı:

— Haydi, tahliye olundun. Efendin seni bekliyor!.. Beraber gideceğiz...

Fakat tam iskeleye çıktıkları zaman genç taharri memuru yanına sokuldu. Elini arka cebine atarak:

— Düş ölüme! dedi. Kaçmaya teşebbüs etme, beynini patlatırm. Bir arabaya rastladılar ve Burhan, İbadi kolundan tutup arabaya sokarak arabaya:

— Doğru yürü! Dedi. İbad halâ nereye gideceklerini anılamamıştı. Fakat doktorun yalısını geçince tahmin etmekte güçlük çekmedi. Nazmi Efendinin köşküne giriyorlardı.

Burhan kapıda kendilerini bekleyen Abbasa seslendi:

— Abbas, bak dikkat et. Dün gece sana hücum eden adam bu mudur?

Arap hizmetçi gözlerini kırptı ve İbadın yürüyüşüne dikkat etti. Yanına geldikleri zaman Burhan'a dönerek:

— Evet, dedi. Bu idi. Dilsiz uşağın gözlerinde müthiş bir kin ve gazap ateşi parladı; fakat itidali çabuk topladı.

Bundan sonra taharri memuru Mustafa Nazmi Efendiye:

— Köşkün bodrumunda pence-resiz ve kapısı sağlam, kilitlenelir bir oda var mı?

Diye sordu. Nazmi Efendi bir müddet düşündü; Abbasa döndü.

Anadoluhisarında cinayet

15

Nakleden:

ILHAMİ SAFA

mamaafih birden hatırlayarak:

— Tamam, dedi, mükemmel bir tavan arası odası var, ki zemini ve duvarları sağlamdır. İcap ederse bazı kıymetli eşyayı buraya kilitlemek istiyorum. Bir tek de emin anahtar vardır.

— İbadi oraya kilitleyeceğiz!..

On dakika sonra doktor Şemsettinin uşağı kendisini iki saat evvel çıktığı mahpustan daha müthiş bir delikte buldu. Buradan ne gök, ne de yer görünüyordu.

Mustafa Nazmi efendiyi odasında bulan Burhan hemen ona şu satırları okuttu:

"Cürüm ortağın müdüriyette tahliye edildi. Şimdi Nazmi efendinin köşküne getirildi. Fahireyi serbest bırakıncaya kadar onu rehin olarak alıkoymacağız!.."

Taharri memuru günün büyük bir kısmını odasında geçirdi. Gece saat ona doğru, bu müthiş mahpusta artık yola gelmeye başlayacağını tahmin ettiği İbadın yanına gitmek üzere anahtar cebinden çıkardı. Kilitli, açtı. Bir elinde lâmba öteki elinde silâhı olduğu halde odaya girdi.

Odanın tam ortasında, yere serilmiş yatan dilsizin omuzuna bir kama saplanmıştı. Manzaradan birden bir dehşet duyan ve bir saniye kapının önünde mihlanıp kalan Burhan kendini toplayarak İbadın üstüne eğildi:

Çoktan, belki birkaç saat evvel ölmüştü; vücudu buz kesilmişti.

Burhan Şefik Mustafa Nazmi efendiyi oturma odasında bularak sordu:

— İbadi kilitlediğimiz yerin bir tane anahtarı olduğunu söylemiştiniz.

— Evet bir tane...

— Bu anahtara benzer başka bir anahtar hatırlıyor musunuz? Başka odalara ait bir anahtar...

— Hayır. Çünkü bu Yale markalıdır ve siz de bilirsiniz ki bunlar başka kapıyı açmazlar. Her anahtar yalnız kendi kilitini açar. Neden sordunuz?

— İbadiyi kilitli olduğu yerde öldürmüşler ve kilitli bıraktığım halde buldum.

— Öldürmüş mü? Hayret... Halbuki bugün köşke kim girdi? Kim girebilir?

— Bu cinayet beni çok düşündürüyor.

— Bu da gösteriyor ki İbad ve tabiatıyle efendisi bu şamdan içinde ve bütün esrarengiz tertibatla methaldardır.

— Evet. Artık bu meselede hiçbir şüphem kalmadı.

— Halbuki ben de bu herif vasıtasıyla kızın saklı olduğu yeri bulacağımızı umuyordum.

— Yarın Fahire hanım hakkın da bütün malûmatı elde edeceğimi ümit ederim.

— Ne suretle? Kimden?

— Neler yapacağımı, ne düşün-

düğümü size izah etmekte mazurum. Artık kimseye hiç bir şey söylemeyeceğim. Plânımı kendim tatbik edeceğim.

— Burhan bey, bu sözleriniz beni müteessir etti.

— Bu kararı yalnız sizin için verdiğime hükmetmeyiniz. Son derece basiretli hareket etmek için cap ettiğini muhtelif vesilelerle siz de gördünüz.

— Pekî, ısrar etmiyorum.

— Nazmi efendi hazretleri İbadi merkeze götürürken nazarı dikkatinizi gayet mühim bir noktaya celbettirmiş hatırlıyor musunuz?

— Hangisi?

— Bu adamın ayakbağında hiçbir çamur lekesi yoktu. Biliş kis tozluymuş. Binaenaleyh o geceyi saat onla on iki arasında tepede ceviz ve fındık ağaçları arasında, çamlar altında geçirmiş olmasa müsteb'attır, demiştin.

— Hiçbir şey anlamadım.

— Daha doğrusu anlamaktan korkuyorsunuz efendi hazretleri! Kendinize çok dikkat etmeniz lâzım geldiğini ilâve edeyim.

Ev sahibi merak ve endişe içinde genç taharri memuruna bakarak izahat beklerken o müsade istedi:

— Bu gece köşkünüzde yata mayacağım; dedi. Gidiyorum. Yalnız aklınızda olsun, eğer yarın öğleye kadar geri gelemezsek olursam müdüriyete haber verirsiniz, başka bir taharri memuru ararsınız.

(Devamı var)

Oyun

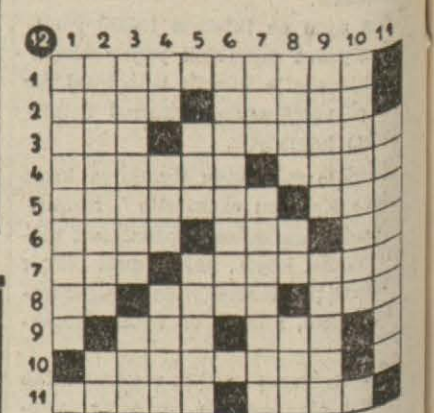

GÖZLERİNİZE GÜVENİYOR MUSUNUZ?

20 saniye zarfında dahili dairelerin hangisinin daha büyük olduğunu söyleyebilir misiniz?

Dükkü tünel oyununda anlatılan her şey baştan başa yanlıştır. Aldandınızsa, bizi mazur görün. kabahat sizin.

Günlük bulmaca

Soldan sağa:

1 — Bir eve malik olan (iki kelimeli). 2 — Daima bütçüsten evvel gelir, bir çeşit sekerleme. 3 — Zamanın bir kısmı, saçlarını düzelter. 4 — Mıymıtı, Anbalın yaptığı harplerden biri. 5 — Çok lakırdı söylenen budala. 6 — Ters çevirilseniz koyunları orada otlatabilirsiniz, vücuduna su akıtma, sıfat edatı. 7 — Cemî edatı, yürüyerek, 8 — Bir renk, başa giyilenlerden bir renk. 9 — Allahın bir ismi, evin kısımlarından. 10 — Bir cins sekerleme. 11 — Eski devirlere ait yer tabakalarından birini teşkil eden bir toprak, bir erkek ismi.

Yukardan aşağı:

1 — Korkunç hayaller (cemî). 2 — Merhamet ederek, parçanın tersi. 3 — Bursadan geçen nehir. Kumlağın tüyü. 4 — Arkadaş, bir memleketin merkezi, avukatların cemiyeti. 5 — Yemegin tadını verenlerden, oturlacak yer. 6 — İlişgî bulunan. 7 — Halkın için (iki kelimeli). 8 — Uyandırma, meşguliyetin tersi, mükemmel. 9 — Beyni sulandıran, acemi yardımcısı. 10 — Tespitte bulunan bir kısım taneler (cemî). 11 — İhtilâf.

11 No. 11 bulmacamızın halli:

Soldan sağa:

1 — Sayışçık, Ç, 2 — Ecel, Sa, lups, 3 — Le, Isran, M., 4 — Elek, 5 — Kem, K, La, Eet, 6 — Acibe, En, Hı, 7 — Piralar, Har, 8 — Ley, Pike, 9 — Lakap, Masal, 10 — Ay, Ev, Hare, 11 — Nasik, Dar, R.